

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการวิจัย : โครงการการพัฒนาเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่

ชื่อนักวิจัย : ปรีชา อุตระกุล, เรืองรวี พิชัยกุล, วิจิต นันทรวาน, สิริกร บุญสังข์, จ่านงค์ แรกพินิจ, นลินี กังศิริกุล, ศุภมาส เวียนวงศ์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พัฒนาเครื่องมือและคู่มือสำหรับการจัดกระบวนการที่ทรงพลังประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การสร้างวาระปฏิรูปของชุมชน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การพัฒนากรอบโครงสร้างของเครื่องมือและคู่มือวิทยากรกระบวนการโดยใช้การวิเคราะห์บัญชีครัวเรือนและแผนที่ทรัพยากรชุมชนเป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาเครื่องมือและคู่มือ ชุดคำถาม กระบวนการ กิจกรรม เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในเวทีประชุม แล้วนำไปทดลองใช้ในชุมชน/หมู่บ้าน 2 ครั้ง แล้วนำข้อเสนอแนะจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและกระบวนการให้มีความกระชับและทรงพลังมากขึ้น ผลผลิตของการวิจัยคือ คู่มือวิทยากรกระบวนการ"ชุมชนสนทนา สร้างวาระปฏิรูปพื้นที่และสังคม" ที่ออกแบบเวทีประชุมออกเป็น 5 เวที เป็นเวทีระดับหมู่บ้าน 3 เวที และเวทีระดับตำบลและระดับอำเภออีกระดับละ 1 เวที

โดยเวทีในระดับหมู่บ้านจะเน้นให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจสถานการณ์ภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงนั้นจะกระทบกับชุมชนอย่างไร ชุมชนจะต้องปรับตัวอย่างไร การทำความเข้าใจตนเองระดับครอบครัวและชุมชนโดยใช้ข้อมูลรายรับรายจ่ายของครอบครัวและชุมชน การเข้าใจทุนทั้งหลายที่มีอยู่ผ่านแผนที่ทรัพยากรของชุมชน นำไปสู่การสร้างทางเลือกในการจัดการตนเองทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน ด้วยแผนงานและโครงการทั้งที่ทำกันเองในระดับชุมชนและร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกชุมชนอันจะนำไปสู่การสร้างวาระปฏิรูปพื้นที่และสังคมจากฐานราก

คำสำคัญ : เครื่องมือเสริมพลังอำนาจ กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาเชิงพื้นที่

Abstract

Research Title : A Research Project on Designing a Learning Process and Tool for Area-Based Development

Researchers : Preecha Uitragee, Ruengrawee Pichaiikul, Vichit Nantaworawan, Sirikorn Boonsang, Chamnong Raekphinit, Naline Kangsirikul, Sureemart Wianwong

The objective of this study is to develop a guideline manual to be used as a tool to enable powerful community forum and process. The findings of an action research that was conducted in parallel have provided a conceptual framework, contents, and methodologies in the design of each forum. This guideline manual for community forum is intended to support the Country's Reform Agenda by applying two key analysis tools that facilitate the collection of primary data from family's account and community's resource map. The first draft of guideline manual which basically includes contents, topics, questions, techniques and tips for facilitators was initially tested in two local communities. Consequent feedbacks of the field tests were used to refine the final guideline manual to be more locally well-fitting and empowering. The guideline manual entitled "Community Dialogue for Local and Social Reform" consists of five forums that plan to apply three forums at the village level, one each in at the Tambon and Amphoe level.

The forums at the village level aim at increasing understanding of local participants on the dynamic of external factors such as global and national situations that are impacting each internal community, and how communities want to respond to these changes. It is believed that an increased awareness on own family and community through family's accounting, and a realization of community's capitals through natural resource mapping exercises, could help strengthen self- management at family and community levels. Their strong self-determination can demonstrate in a variety of plans and projects that they, the local people, commit to implement by themselves, or they may join with other agencies within and outside their communities. These collective actions at the grass-root level will subsequently and gradually contribute a great deal to the reform of the entire society.

Keyword Empowerment Tool, Learning Process, Area -Based Development